

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Číslo 356

Listopad—prosinec 1985

Karel Kříž

28. ŘÍJEN —

ROZMLUVA S DĚJINAMI A CO DÁL

Co říká dnes 28. říjen světu, Československu, Americe, nám krajanům-exulantům zde a posléze co říká mně osobně? Původně jsem se domníval dle Masaryka, že jediné pádné odpovědi na tyto otázky by ospravedlňovaly mou přítomnost zde jako řečníka. Masarykův odkaz nás však též učí poctivosti a upřímnosti. Proto doufám, že vás nezklamou, když se budu zabývat pouze poslední částí té otázky a to ještě z nezvyklého úhlu. Vede mne k tomu hlavně fakt, že opravdu poctivě může člověk tlumočit jen své pocity, své myšlenky. Jestliže se budou shodovat s vašimi — dobře, jestliže nikoliv — snad ještě lépe, neboť jak známo tam, kde všichni stejně myslí, moc se toho nevymyslí.

Nejdříve — proč já, naturalizovaný Američan mám vzpomínat 28. října, cítit se starou, zuboženou vlastí a pod? Není to zbytečná sentimentalita? Co vlastně jsem? Osobně se považuji za loyálního Američana. Amerika je má nová vlast, která však nežárlí na starou otčinu a dokonce cítím, že by mně považovala za "phony person", kdybych se styděl za svůj původ. "Americké vlastenectví žádá, aby exulant byl dobrý Čech a Slovák", jen málo paradoxně říkal zemřelý dr. L. Radimský, dle mne, vrcholná postava tohoto exilu.

Před dvěma lety jsem byl v ČSR na návštěvě; prosím, neberte tento fakt za inserci Čedoku pro zvýšení turistického ruchu. "Jezdit či nejezdit", to je otázka, na kterou každý musí odpovědět sám, dle svého svědomí. Tož tam, v diskusi s bývalými kamarády z gymnasia mi někdo vlepil: "Ty jsi, ale názory už úplný Američan.". Podotýkám, že mi naprosto nechtěl lichořit, ale já si najednou uvědomil, že naopak zde v USA se ze mne stal lepší Čech, než bych mohl být v Československu. Ovšem nesrovnávám se s chartisty, s hrdiny, kteří denně vzdorují nelidskému režimu. Pochybují, že kdybych byl zůstal v ČSR, že bych v sobě našel tolik mravní síly, abych se k nim přidal. Pravděpodobně bych se dopracoval, jako většina mých známých na ředkvičku: navrch červený, uvnitř bílý.

Kde se tedy bere ta mravní síla, která umožňuje jedincům jít po cestě práva, nestat se oportunisty, vzdorovat násilí, nemravnosti bez ohledu na oběti?

Podle mne vyrůstá v jednotlivci, v národě, uvědomění co jsme jako individua, jako národ. Jinými slovy: jako člověk mohou být vyrovnány jen tehdy, zažijou-li v sobě různé i odporující si vlivy svých rodičů, prarodičů; a čím více takto zažitých předků, tím hlubší, pevnější se stává má osobnost. Národ podobně musí zažít, zhodnotit svou minulost, své dějiny a promítat z toho do budoucna své činy.

Dnes vzpomínáme 28. října. Vzpomínáme s pýchou úspěchů První republiky na poli hospodářském, kulturním a

sociálním. Po 20 let republika byla skutečně vzorem všem zemím střední Evropy. Avšak domnívám se, máme-li nabrat síly, sebevědomí, druhého dechu do budoucnosti, musíme jít hlouběji do našich dějin. Vždyť těch 20 let samostatnosti se může zdát vlastně šťastnou výjimkou v porovnání na příklad se 40 lety komunistické diktatury. Odkud tedy vyjít, abychom nepropadali pesimismu, resignaci? v Jakém časovém měřítku máme uvažovat?

Petr Pithart, spisovatel-dissident v Praze, píše v samizdatu doma a Svědectví přetiskuje zde:

"Výzva k rozmlouvání s minulostí není výzvou k žádnému velkému mluvení. Je spíše výzvou k přemýšlení, k rozjímání — a také k jisté toleranci. Musíme přijmout do svých srdcí také trpký svár a spor našich dějin, nechat se prostoupit celou jejich rozporností."

Tož v rámci takového rozmlouvání mě nedávno zaujaly dvě myšlenky a chtěl bych je s vámi, s vaší trpělivostí, sdílet.

První byla vyjádřena Fr. Palackým ve slavném citátě: "Kdykoliv jsme v minulosti vítězili, stalo se to vždy silou ducha a nikoliv mocí fyzickou." Skutečně, pohled na mapu Evropy ukazuje, že naše malé národy nemohou svou existenci zakládat na vojenské moci. Na čem tedy?

Národy si zachovávají nárok na existenci tím, že překračují svými ideami své malé, úzké, sobecké zájmy a slouží celkům větším — Evropě, lidstvu. A teď je důležité si uvědomit, pro naše sebevědomí, že ta Palackého idea, rozvedená Havlíčkovou "revolucí hlav a srdcí" a zakončená jako smysl našich dějin Masarykovým "Ježíš, ne Caesar", nám dává praktickou zbraň právě do přítomnosti, kdy jakýkoliv ozbrojený konflikt v Evropě by byl šílenstvím.

Ostatně, já cítím, že dosavadní zkušenosti z boje všech porobených národů v Evropě proti sovětskému kolonialismu, dávají té naší národní strategii za pravdu. Vzpomeňme jen hrdinného, ale krátkého, ozbrojeného povstání maďarského lidu v roce 1956; československý lid, nemluvím o většině oficiálních zástupců, rozšířil v roce 1968 svým morálním postojem rejstřík možností odporu o podstatný stupeň dále; a právě na této zkušenosti vybudovali Poláci nejvyspělejší a dosud nejučinnější způsob odporu proti komunismu. Polákům se totiž podařilo zmobilisovat poprvé veškeré obyvatelstvo, dělníky, inteligenci a rolníky na základě jejich křesťanské, celonárodní a katolické víry. Nezvítězili, ustupují, ale ukázali, že je možno rozkládat brutální systém silou morální, silou ducha. Vzpomeneme-li Solženicynova provolání k ruskému lidu "nežít se lží", kde nabádá k reálné modifikaci pasivního odporu přímo v centru "impéria zla", nemůžeme jinak než býti hrdi, že náš národ svou tradicí má co říci světu právě v době atomové.

Můžete namítnout: "A není to jen prázdné holedbání?" Odpovídám: "Není", ale musíme se naučit v časových jednotkách delších než lidský život, pracovat dle Masaryka

VESTNIK

November—December 1985

Organ of the Czechoslovak National Council of America

Published monthly (Except bi-monthly July-August)

Subscription \$5.00 - Outside U.S.A. \$6.00

Editor - Vlasta Vraz

Office: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telephone: 656-1117

VĚSTNÍK

Listopad—Prosinec 1985

Orgán Československé národní rady americké

Vychází měsíčně (s výjimkou dvojčísla v červenci-srpnu)

Předplatné \$5.00 - Mimo USA \$6.00

Redaktorka - Vlasta Vrázová

Úřadovna: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telefon: 656-1117

“sub specie aeternitatis”, “pod zorným úhlem věčnosti”... Pro oba naše křesťanské národy by to nemělo být potíží.

Druhá myšlenka mě napadla při vzpomínce na řadu našich skutečných duchovních velikánů, kteří se snažili nalézt řešení, správný postup čistě na základě rozboru vlastních chyb, našich možností a neztráceli tvořivou energii výmluvami na objektivní obtíže či vinu druhých.

Jistě většina z nás, třeba neradi, tušíme, že přirovnání dnešního exilu je bližší pobělohorské době než exilu za 1. či 2. světové války. Z té doby J. A. Komenský ve svém “Kšaftu umírající matky Jednoty bratrské” nám dodává naději do budoucnosti, “sub specie aeternitatis”, ovšem, ale i správný postoj k problémům. Všichni přece známe ono slavné závěrečné proroctví: “Věřím i já Bohu, že po přejití vichřic hněvu hřichy našimi na hlavy naše uvedeného, vláda věcí tvých se k tobě zase navrátí, ó lide český!” Dáme-li správný důraz na slova “hřichy našimi na hlavy naše uvedeného”, získáme jediné správné východisko ze všech kritických situací.

Není to teď naopak zbytečné sypání si popele na hlavu? Věřím, že nikoliv; vždyť nyní i moderní psychologie, vlastně to opět vyplývá z křesťanství, nás učí, že jiné lidi, okolí, nemůžeme násilím předělat natrvalo, ale máme-li odvahu, a je třeba zdůraznit slovo “odvaha”, podívat se přímo svým nedostatkům do očí, získáme možnost tyto nedostatky zlepšit a tak ovlivnit pozitivně své okolí.

K. H. Borovský, novinář, ojedinělý případ, který byl čten jak vzdělanci, tak i prostými lidmi, nikdy lidu nepochleboval a přesto byl lidem milován. Tož tento skutečný odpůrce rakousko-uherského absolutismu napsal v Národních novinách: “Jediný opravdový nepřítel naší národnosti — jsme my sami”. V těchže novinách se zlobil, že český sedlák raději nadává v hospodě na Rakouskou, místo, aby vzal vidle a vyházel hromadu hnoje hýzdícího střed návsí. Jsme schopni dnes přijmout ty výtky bez onoho “no ja, ale...”?

Bohužel, opět čas a mé malé znalosti mě nutí přeskočit do současného Československa. Václav Havel, režimem pronásledovaný český dramatik se stal známým již v celém světě tím, že byl opět schopen, v duchu tradic všech velkých našich myslitelů, promítnout československé problémy jako součást celosvětových problémů, neboť “krize naše je krize celosvětová — krize mravnosti”. V dopisech z vězení ze srpna 1982 píše své manželce Olze:

“Obávám se však, že míru nebude dosaženo, dokud se nezmění cosi v samotné struktuře dnešního lidství a v samé “duši” dnešního lidstva. Dokud se totiž člověk nevzpamatuje z té dalekosáhlé zrady, kterou sám na sobě denně páchá a nevrátí se opět tam, kam se v dobrých okamžicích svých dějin vždy vracel: k tomu, co zakládá samu dramatickou podstatu jeho lidství.

Kdo má ovšem začít? Odpovědnost nelze kázat, ale pouze

nést a tudíž nelze začít odjinud, než od sebe sama. Zní to sice legračně, ale je to tak: začít musím já. Zajímavá na tom je ovšem jedna věc: že jakmile jednou začnu, tu náhle překvapen zjistím, že nejsem ani jediný, ani první, ani ten nejdůslednější, kdo se touto cestou vydal. Naděje, která se mi totiž v srdci tímto obratem k bytí otevřela, mi otevřela oči i pro vše nadějeplné, co zrak zaslepený leskem materialistických svodů nevidí či nechce vidět, protože by to mohlo narušit tradiční argument rezignujících: že vše je beztak ztraceno. Zda je či není vše ztraceno, záleží jenom na tom, zda já sám jsem či nejsem ztracen.”

Hluboké myšlenky, že? Přímou gigantický úkol — dávat si sám sobě zodpovědnost za stav celého světa a to ještě z věžešské cely.

Jsem přesvědčen, že naše pohrbené páteře se musí narovnat ještě více, když si uvědomíme, že podobné myšlenky vyjádřil zde v exilu již zmíněný dr. L. Radimský ve své knize “Rub a líc našeho národního programu v době atomové” z roku 1957. Jen několik citátů z této málo čtené, dle mne bible našeho exilu:

“Je směšné a naivní a nebezpečné stále mluvit o osvobození vlasti od komunismu, a nemluvit o narození nového člověka...” “Je věcí naprostého, realistického myšlení, že lidé musí zase získat víru v sebe, každý jednotlivec zvlášť. Lidská duše musí být první protikomunistickou pevností”.

Z právě přečtených ukázek vyplývá důležitý, optimistický závěr: opravdoví duchovní vůdci exilu a umlčeného domova vycházejí ze stejných základních posic.

A co my, prostí lidičky? Nemůžeme dát víc než sami máme. Tedy abychom mohli dávat víc, musíme zvětšit svůj majetek — duchovních hodnot.

Jak? Nu pracně lovit jako perly ty myšlenky zde na svobodě, posílat, pašovat je domů a opět z domova přebírat podobné skvosty a navlékat je na společnou šňůrku našeho národního programu.

Promiňte, to se dá říci zcela jednoduše, masarykovsky: Jedním z mála aktiv našeho exilu je fakt, že máme, několik profesionálních, či poloprofesionálních nakladatelství, která vydávají s nesmírnými obětmi noviny, časopisy, knihy, gramofonové desky, magnetofonové pásky exilových autorů a dokonce i díla autorů z domova, jež byla psána jen pro šuplík. Průměrný jedinec nemůže přečíst vše co je takto vydané, ale každým zaplaceným předplatným umožní vydání díla, které by jinak nespátřila světlo světa. A v tom vidím reálný úkol každého Čecha a Slováka v cizině. To je také praktická ukázka té Masarykovy “drobné, všední práce”.

Nakonec ještě prosba: Nesnažme se, prosím, býti censory uměleckých děl, kritiky ano, censory nikoliv. Naši předkové vybírali na Národní divadlo bez práva rozhodovat co se tam

bude hrát. Nápis "národ sobě" vyjádřil pravdivě nadšení té doby a inspiruje budoucí generace; modlím se, aby naši potomci mohli nad uměleckými díly vydanými v cizině napsat podobně s láskou: "exil domovu".

NEBUĎME MALOMYSLNÍ! PROHLÁŠENÍ K NOVÉMU ROKU 1986

Za necelé dva roky vstoupíme do jubilejního 70. výročí založení Československé republiky. Připravíme se na důstojné oslavy tohoto nejdůležitějšího mezníku v dějinách Čechů, Slováků a Podkarpatských Rusínů. Protože v Československu okupačním režimem ztročená země si toto vzácné jubileum nebude moci připomínat, bude záležet jen na nás v exilu a v naší krajanské obci v zahraničí, abychom celému světu ukázali, že demokratický stát našich národů existuje v myslích, srdcích a činech těch, kdo zůstali věrni Masarykově humanitní demokracii; kdo se jejím ideálům a cílům nezpronevěřili; kdo po její obnově touží navzdory kulturnímu, společenskému a hospodářskému zpusťování a navzdory sovětisaci spáchané na československé společnosti komunistickým režimem. Musíme jménem našich národů dokázat důstojnými oslavami všude, kde po světě roztroušeni Češi, Slováci a Podkarpatské Rusínky žijí, že současný režim v Československu nemá žádnou legitimitu, protože je v úplném rozporu s dějinnými tradicemi a tužbami našich národů, a že vládne proti vůli československého lidu.

Avšak zároveň z tohoto důvodu musíme již nyní poukázat na některé zjevy, které se vyskytly v posledních letech v naší národní společnosti doma i v zahraničí. Tyto zjevy nás zarmocují, protože se často dotýkají samého práva Slováků, Čechů a Podkarpatských Rusínů na vlastní státní domov. Právě proto je musíme se vši rozhodností odmítat.

V exilovém tisku a i na konferencích našich exulantských organizací se totiž v poslední době vyslovují názory, které vydávají v pochybnost účelnost a správnost toho, co přinesl 28. říjen 1918. Odmítáme tento nihilismus a defetismus, který se protíví celému vývoji našich dějin a odporuje aspiracím generací, které po staletí drobnou, ale i soustředěnou prací usilovaly o to, co přinesl 28. říjen 1918.

Proti tomuto nihilismu a defetismu stavíme svou hrdost nad tím, co republika 28. října 1918 za dvacet roků své existence doma dokázala a jak se na mezinárodním poli projevila. Jsme hrdi na to, co demokratická Československá republika vykonala na poli kulturním, společenském a hospodářském. Jsme hrdi na její systém školní výchovy, který odstranil negramotnost a vychoval celé generace sebevědomých demokratických občanů. Jsme hrdi na rozvoj vědy a umění a na všechno, co demokratická správa státu umožnila vytvořit svobodnému a nezmanipulovanému lidskému duchu. Jsme hrdi na dílo sociální obrody, které chránilo slabší členy československé společnosti a poskytlo právo na seberealizaci těm, kteří byli připraveni a pohotovi. Jsme hrdi na sociální pojištění pracujících, na ochranu mladistvých a matek. Jsme hrdi na výsledky hospodářského vývoje, jímž se Československá republika zařadila mezi nejprůběhnější země ve výrobě potravin, spotřebních statků a základních investičních potřeb. Jsme hrdi na pozemkovou reformu první republiky, již byla posílena a rozmnožena majetková podstata malých a středních rolníků. Jsme hrdi na družstevnictví, které tvořilo přirozenou hospodářskou nádstavbu a zároveň podpíralo hospodářskou bezpečnost

jednotlivců i skupin. Jsme hrdi na rozvoj svobodného odborového hnutí, které ostražitě chránilo zájmy dělníků a zaměstnanců. Jsme hrdi na výsledky politiky vůči mešinám, které v Československé republice spolužily a kterým demokratické československé zřízení umožňovalo účast na správě veřejných věcí a rovnoprávný kulturní a hospodářský rozvoj. Jsme hrdi na svobodu náboženství, které užívaly všechny církve a vyznání.

To je bilance, která nás opravňuje k našemu postoji vůči Československé republice 28. října a abychom odmítli všechnou současnou nihilismus a defetismus.

Přiznáváme, že v oné vyvíjející se společnosti a státě byly nedostatky. Netvrdíme, že všechno bylo dokonalé a že československá demokracie mezi lety 1918 a 1938 vyřešila všechny problémy politické, sociální a hospodářské. Ale právem se ptáme, který stát i velkých evropských národů, těšící se svobodě a nezávislosti po staletí, byl v období mezi první a druhou světovou válkou bez problémů a nedostatků, který stát vyřešil všechny svoje těžkosti a který nový stát dokázal více než Československá demokratická republika. To jsou naše otázky, které adresujeme malověrným a pochybovačům dnes, kdy přicházíme s tímto prohlášením před naši domácí i zahraniční veřejnost.

Komunistický režim v Československu se chváří, co všechno dokázal a jak překročil výsledky první Československé republiky. Pozastavujeme se nad nimi a ptáme se: Co se stalo s nezávislostí a suverenitou Československé republiky, když je od roku 1948 pouhým satelitem Sovětského svazu: kam spěje kulturní život našich národů, když filosofie a společenské vědy jsou v něm sevřeny kazajkou orthodoxního marxismu-leninismu, když jediní tvořiví spisovatelé a umělci musí tvořit v kulturním podzemí a když náboženství je jedním z hlavních terčů persekuce; kde jsou lidská práva a základní svobody československých občanů, když jsou vydány na milost policejnímu aparátu; jaká je to sociální spravedlnost, když ji vládnoucí třída komunistického aparátu spravuje podle stranického klíče a podle stupně, do kterého je československý občan ochoten jí poslušet a jí sloužit; co je z hospodářských výsledků, když československé lesy odumírají, když půda rodí nezdravé potraviny, když z některých krajů se musí lidé a zejména děti aspoň na čas vystěhovat, neboť v nich průmysl ohrožuje jejich zdraví? Co z toho všeho, když vedle neblahého vlivu na ekologické poměry v Československu a na lidskou podstatu našich národů výsledky jejich práce slouží zájmům Komunistické strany Československa, sovětského imperialismu a světového komunismu?

Navzdory této bilanci od roku 1948 jsme ale přesvědčeni, že úpadek, do kterého komunistický režim přivedl Československou republiku a naši národní společnost, je zároveň doprovázen nezlomnou vírou našich národů, že tak jako v minulosti byl jejich společný stát a jeho demokratické zřízení nejlepší zárukou svobodného rozvoje všech jeho občanů — Čechů, Slováků, Podkarpatských Rusínů a všech národních menšin, tak tomu bude také v budoucnosti po přejití komunistické diktatury a sovětské nadvlády v rámci středoevropského společenství svobodných a rovnoprávných národů.

My v naší obci v zahraničí a v exilu tuto víru bezvýhradně sdílíme. Hlásíme se hrdě k ideálům a tradicím první Československé republiky. Proto v této pro naše národy tolik kritické době pokládáme za svou povinnost pozved-

nout svůj hlas proti netečnosti mnohých mezi námi vůči společné věci; proti poraženectví, které podlamuje naše společné úsilí; a proti nespravedlivému soudu nad ideály, dílem a tradicemi první Československé republiky. Náš společný hlas necht' je zároveň výzvou k věrnosti, práci a obětem v zápase o československou svobodu, nezávislost a demokracii.

1. ledna 1986.

ČESKOSLOVENSKÁ NÁRODNÍ RADA AMERICKÁ

Dr. Leopold Rozbořil, předseda,
Ing. Štefan Papánek, I. místopředseda
Vlasta Vrázová, jednatelka

ČESKOSLOVENSKÉ SDRUŽENÍ V KANADĚ

Jiří Corn, předseda

RADA SVOBODNÉHO ČESKOSLOVENSKA

Rudolf V. Fraštacký, předseda zastupitelstva
Mojmír Povolný, předseda výkonného výboru
Jiří Horák, generální tajemník

SVAZ ČESKOSLOVENSKÝCH SPOLKŮ VE ŠVÝCARSKU

L. Křivánek, předseda
Jiří Nápravník, tajemník

STÁLÁ KONFERENCIA SLOVENSKÝCH DEMOKRATICKÝCH EXULANTŮV

Dr. Martin Kvetko
Jan Kučerák

Telegram Československé národní rady americké presidentu Reaganovi

ve věci sovětského námořníka, který chtěl požádat v USA
o politický asyl — ale nakonec asi dostal nějaký vzkaz
z domova a vrátil se do SSSR

President Ronald Reagan
Washington D.C. 20500

Mr. President — Please instruct the State Department and other involved agencies to stay firm in the matter of the Soviet sailor who attempted to obtain assylum here. We must not allow the Soviets to violate human rights on our own territory especially now prior to the summit meeting. An indication of weakness in the matter of principle will undermine our position in advance.

Czechoslovak National Council of America
Dr. Leopold Rozbořil, President

Telegram generálnímu tajemníku komunistické strany SSSR Michajlu Gorbačovovi

Svaz československých spolků ve Švýcarsku, zaslal gen. taj. komunistické strany SSSR, Michajlu Gorbačovovi, v době konání schůzky na nejvyšší úrovni v Ženevě s prezidentem Ronaldem Reaganem, telegram tohoto znění:

“21. srpna 1968 vstoupily sovětské jednotky do Československa. V článku 5 protokolu, podepsaného 26. 8. 1968 v Moskvě, zástupci SSSR a ČSSR, se praví: “Jakmile pomine ohrožení socialismu v Československu, jakož i ohrožení světové socialistické soustavy, cizí vojenské jednotky, nacházející se na půdě Československa, postupně opustí území tohoto státu.”

V řadě prohlášení, učiněných v minulých letech komunistickou stranou a vládou SSSR, se existence takového ohrožení výslovně popírá. Avšak sovětské jednotky, třebaže uplynulo již 17 let, jsou stále na československém území. Ve

jménu míru a bezpečnosti světa, jež jsou hlavním důvodem Vašich hovorů s prezidentem Reaganem, Vás naléhavě žádáme, aby byla v Moskvě učiněna opatření, bez dalších průtahů k odchodu sovětské armády z Československa”.

—afa—

Útěk za svobodu

20. listopadu 1985 televizní stanice CBS ukazovala další útěk za svobodu. Mladá 17-letá dívka z Československa byla přivítána na chicagském letišti O'Hare svojí tetou a strýcem a jeho rodinou včetně O. Kovářové z Československé národní rady americké.

Rodiče této dívky však s ní nepřijeli. Otec je již delší dobu ve vězení a matka byla teprve nedávno propuštěná. Oba byli zadrženi pro nezákonné překročení hranic.

Kulturní fórum v Budapešti

Na kulturním fóru v Budapešti, které skončilo 25. listopadu t.r., byla podána řada návrhů, mezi jinými také návrh Spojených států, Velké Británie, Belgie, Kanady, Francie a Holandska — aby státy, které tak činí, upustily od rušení zahraničních vysílání, aby občané signatářských států měli možnost poslouchat vysílání podle své vlastní volby.

Během fóra byla v sekci, vyhrazené pro delegaci Spojených států, americkou delegací vystavena dokumentace o porušování lidských práv v zemích sovětského bloku, připravená různými skupinami ve Spojených státech, jakož i knihy, zakázané v zemích sovětského bloku, které měly vztah k jednání a diskusím vedeným na kulturním fóru. Pokud se týká porušování lidských práv v Československu, vystaveny byly 4 svazky dokumentace připravené pro americkou delegaci (a pro některé evropské delegace) ve Washingtoně; dále překlad dokumentu Charty číslo 24/1985, který byl adresován Kulturnímu fóru. Z knih, které byly pro tento účel darovány, vystaveny byly: Čapkovy Hovory s T. G. Masarykem; kniha prof. H. Gordona Skillinga “Charter 77 and Human Rights in Czechoslovakia”; úvaha Václava Havla “Moc Bezmocných”; “The Birth of Czechoslovakia” — historie Československa vydaná v r. 1968 ČSNRA (dva výtisky); “Ledy se hnuly” od Vojtěcha Dubna a “Masaryk, Beneš, Hrad” od dr. Jaroslava Pecháčka. Navíc pak publikace Charty, vydaná ve Švédsku, nazvaná “A Besieged Culture”.

Mezitím Helsinská komise ve Washingtoně rozeslala na adresy známých pracovníků na poli lidských práv v Sovětském svazu a ve státech sovětského bloku čtyřstránkovou brožuru, podepsanou všemi členy Komise, ve které je upozorňuje na hlavní principy Závěrečného Aktu z Helsinek a na pořádání Kulturního fóra v Budapešti.

—afa—

Charta 77 v Budapešti — s knihou nazvanou “A Besieged Culture”

U příležitosti konání Kulturního fóra v Budapešti, které bylo zahájeno 15. října t.r. a potrvá 6 týdnů, vydala Charta 77 zvláštní 300-stránkový dokument, který byl v Budapešti rozdán všem delegacím. Kulturní fórum se koná v rámci t.zv. CSCE process a je výsledkem jednání Konference v Madridu v r. 1983.

Dokument v anglickém jazyku vydala “The Charta 77 Foundation” ve Švédsku a “International Helsinki Federation for Human Rights” v Rakousku. Za úpravu textu

odpovídali: A. Heneka, František Janouch, Vilém Prečan a Jan Vladislav.

Dokument se dělí na několik částí: V první části jsou zaznamenány dopisy nebo prohlášení některých známých osobností o situaci v Československu, pokud se týká útlaku a pronásledování spisovatelů, historiků, žurnalistů, umělců a vědců, jako ku př. prohlášení Arthura Millera, "The Sin of Power"; Otevřený dopis Toma Stopparda prezidentu Husákoví; dopis Jaroslavu Seifertovi od Harry Järva a pod.

Ve druhé části jsou zaznamenány osobní zkušenosti a úvahy některých spisovatelů, filosofů a j., kteří v ČSSR trpí pronásledováním čs. úřadů. Své zkušenosti a názory zaznamenali: Václav Benda, Egon Bondy, Jiří Gruša, Václav Havel, Ladislav Hejdlánek, Miloslava Holubová, Eva Kantůrková, Božena Komárková, Iva Kotrlá, Marie Rút Křížková, Miroslav Kusý, František Pavlíček, Lenka Procházková, Milan Šimečka, Dominik Tatar, Ludvík Vaculík, Josef Zvěřina. Dva příspěvky byly nepodařené.

Třetí část publikace zaznamenává úvahy Jaroslava Seiferta, Milana Kundery, Václava Škvoreckého, Ivy Kotrlé, Jana Vladislava, Vlasty Chramostové a Pavla Kohouta.

Ve čtvrté části publikace je zaznamenána řada případů persekuce v oblasti kultury a umění od r. 1977 do r. 1985.

Pátá část dokumentu Charty přináší několik specifických dokumentů, jako: dopis Pavla Kohouta ministru kultury; dopis Ludvíka Vaculíka Kurtu Waldheimovi ve Spojených národech; prohlášení Viléma Prečana o persekuci historiků; dopis Milana Šimečky generálnímu prokurátorovi ČSSR a dopis Miroslava Kusého generálnímu prokurátorovi ČSSR.

Publikace také zaznamenává biografické údaje některých představitelů kultury v ČSSR, kteří byli a jsou persekuováni československými úřady přesto, že zástupci vlády podepsali nejen Závěrečný Akt z Helsinek, ale také řadu jiných mezinárodních dokumentů o lidských právech. —afa—

Paralelní Kulturní fórum — Sympósium v Budapešti

První týden Kulturního fóra v Budapešti, které se pořádá za účasti asi 200 delegátů ze 35 signatářských států Závěrečného Aktu z Helsinek, byl doplněn paralelním kulturním panelem, uspořádaným organizací International Helsinki Federation for Human Rights se sídlem ve Vídni, za účasti některých vedoucích spisovatelů a umělců ze Západu, jakož i spisovatelů a umělců některých států sovětského bloku, kteří žijí v zahraničí.

Paralelní kulturní sympósium se původně mělo konat v jednom budapešťském hotelu, avšak jeho pořádání bylo — přes silné protesty americké delegace — maďarskou vládou zakázáno, a to na základě protestu sovětské, československé a rumunské delegace. Jeho konání se přeneslo do soukromých bytů několika maďarských "dissidentů", zejména do bytu George Konrada. Tohoto "dissidentského" sympósia se zúčastnil také předseda mezinárodního PEN Klubu. Přítomni byli rovněž profesor František Janouch ze Švédska, Jiří Gruša a Pavel Kohout, kteří žijí v zahraničí. Sympósia, které probíhalo paralelně s oficiálním Kulturním fórem, jež bylo první týden přístupno veřejnosti, se zúčastnilo sto až stopadesát osob (100—150). Jednalo se zejména o těchto problémech: spisovatelé a tvorba; spisovatelé a integrita; psaní v exilu; censura; právo na historii a budoucnost evropské kultury.

Proti rozhodnutí maďarské vlády ve věci zákazu pořádání sympósia v budapešťském hotelu, protestovali také delegáti některých členských států NATO a delegace rakouská. Podle předběžných informací maďarská vláda však do pořádání sympósia v soukromých bytech nezasahovala a účastníci sympósia nebyli maďarskou policií za svého pobytu v Budapešti sledováni. —afa—

Dvacátý osmý říjen v Praze

V pondělí, dne 28. října 1985, velvyslanec Spojených států v Praze, William H. Luers a další činitelé amerického velvyslanectví, vzpomněli 67. výročí založení Československé republiky. Velvyslanec William Luers pronesl krátký projev v české řeči a položil květiny k reliéfům Tomáše G. Masaryka a Milana Rastislava Štefánika, které jsou pověšeny v areálu amerického velvyslanectví v Praze. —afa—

ZPRÁVY ODBOČEK A OBLASTÍ

Vzpomínková oslava 28. října v Chicagu

Československá národní rada připravila tradičně důstojnou oslavu největšího svátku všech demokratických Čechů a Slováků.

V auditoriu školy "Havlíček" v Berwynu nás uvítalo vkusně vyzdobené pódium s portréty T. G. Masaryka a generála M. R. Štefánika. Československá státní vlajka v sousedství "pruhů a hvězd" se jeví ve zřetelně lepší společnosti, než tomu bývalo po "únoru" 1948 při "oslavách" doma. Bratr Stanislav Brym zahájil oslavu uvítáním účastníků a představil hlavního řečníka Ing. Karla Kříže.

Československá vlajka vlála nad cigerskou radnicí

2. listopadu 1985 se konala oslava památného svátku 28. října — kdy v roce 1918 byla vyhlášena samostatnost a neodvislost svobodné a demokratické republiky Československé.

Program slavnosti byl uspořádán společně s městskou radou cigerskou a jednotou ČSA a byl veden Jamesem Krákorou, předsedou jednoty ČSA. Za město Cicero promluvil John Kociolko, dr. Leopold Rozbořil za Čsl. národní radu americkou, Rev. Vojtěch Vít O.S.B. přednesl motlitbu a lékárník Vladimír Holeček zapěl hymny.

Odbočka Gen. M. R. Štefánik, Illinois

konala v sobotu 21. září svou pravidelnou schůzi ve spolkové místnosti Lake Villa Township. Schůzi zahájil předseda odbočky br. Dellin proslovem o posledních událostech na mezinárodním fóru, které se týkaly Československa.

Po přečtení protokolu z poslední schůze zapisovatelem br. Sklenářem, podal zprávu tajemník br. Halaška a místopředseda br. Kraupner o poslední schůzi Oblastního výboru. Br. Sklenář krátce popsal svou poslední cestu do Kanady. Byly schváleny přípravné práce na letošní Mikulášskou zábavu, schystanou na 30. listopad 1985.

Hlavním bodem kulturního programu byla přednáška profesora br. dr. Schejbala o dvou českých současných spisovatelích — Vaculíkovi a Kunderovi. Mluvil o nich jako o umělcích exilových: o Vaculíkovi, který je ve vnitřním exilu a o Kunderovi, který žije v exilu ve Francii. Nesmírně poutavým způsobem přiblížil nám problémy obou spisovatelů; to u Kundery jeho zeměpisná a politická vzdálenost od

rodné země, u Vaculíka nemožnost vydávání jeho spisů. Na druhé straně mezinárodní úspěch Kundery a tragická izolace Vaculíka. Přednáška byla přítomnými vše přijata a po ní se rozvinula živá a zajímavá debata o umění spisovatelů.

Byla to velmi úspěšná a zajímavá schůze a všichni návštěvníci setrvali v družné zábavě do jedenácti hodin, kdy se sň zavírala. Bohaté občerstvení obstarala rodina Dellinova. F.H.

Odbočka San Diego zahájila podzimní činnost

Dne 19. října zahájila odbočka ČSNRA San Diego podzimní činnost zdařilým vystoupením Vladimíra Škutiny, který přijel v doprovodu své manželky, dále známého bývalého režiséra československé televize Jindřicha Bernarda a Jana Drvoty z Los Angeles. Během posledních dvou let byla to již druhá Škutinaova přednáška v San Diego. Tentokrát pobavil své posluchače poutavým vyprávěním o hercích pražských divadel, především o divadelních umělcích Národního divadla, v jehož bezprostřední blízkosti prožíval svá mladá léta, s mnohými kumštýři se osobně dobře znal a hodně viděl do divadelního zákulisí. Vyprávěl příhody z divadelních zkoušek, které nepostrádají humoru, takže bylo dost smíchu a veselo. Pověděl nám také o zkušenostech, které získal za svého nedávného zájezdu do Jižní Afriky a vylíčil nám, jak to tam popravdě je s tím apartheidem. Našel tam situaci zcela odlišnou, než, jak ji veřejnosti předkládají západní sdělovací prostředky. Rozhovořil se též o problémech čs. uprchlíků ve Švýcarsku, kterým švýcarské úřady odmítají udělit asyl. Přednost Škutinaova vyprávění spočívá především v tom, že svým humorem, čerstvými vtipy a poutavým přednesem dovede posluchače nejen pobavit, ale také poučit a povzbudit.

Dne 27. října jsme vzpomněli 67. výročí vzniku Československé republiky na podniku, pořádaném společně třemi spolky; starokrajanskou organizací "House of Czechoslovakia", která 20. října úspěšnou slavností v Balboa Parku oslavila padesát let své činnosti, dále Sdružením přátel české a slovenské hudby, a Odbočkou Čs. národní rady americké. Velký sál Community Center byl do posledního místečka zaplněn. O významu 28. října promluvili Jožka Pejskar česky a dr. Marie Dolanská anglicky. Následovala hudba, zpěv, tanec, tombola. Předseda Sdružení přátel české a slovenské hudby prof. dr. Jaroslav Mráček představil nově zvolené funkcionáře sdružení. Spolupráce všech krajanských spolků je velkým kladem současného krajanského života v San Diegu. ar

Dne 1. prosince t.r. budeme promítat český film "Ostře sledované vlaky".

Odbočka "T. G. Masaryk" v Los Angeles

Hlášení o činnosti během října 1985

V neděli 20. října uspořádala odbočka v knihovně sokolovny večer s humoristou Vladimírem Škutinou. Večera se zúčastnilo asi 35 členů a hostů.

V sobotu 26. října se zástupci odbočky zúčastnili vzpomínkového večera u příležitosti výročí 28. října 1918 v Santa Ana, který pořádala odbočka ČSNRA v Orange County. M. Konvička vystavoval exilové knihy, J. Breber připravil kulturní pořad.

V neděli 27. října pořádal Sokol a ČSA Los Angeles Moravské hody v sokolovně na Western Avenue. Při této příležitosti byl předseda odbočky požádán o projev k 28. říjnu.

V sobotu večer, 30. listopadu, bude odbočka promítat v knihovně sokolovny český, Oskarem vyznamenaný film "Ostře sledované vlaky". Začátek je v 7:00 hod.

Projev dr. J. Brebera v sokolovně 27. října 1985:

Vážení přátelé,

letos si připomínáme 28. říjen 1918, den založení Československé republiky, na Moravských hodech, v los-angelské sokolovně. Myslím si, že je to správné prostředí, kde narození Československa vzpomenout. Narozeniny se často oslavují tancem, hudbou a veselím. Tak jsme vždy na Moravě narozeniny oslavovali. Podobnou slavnost mají dnes naši krajané v San Diegu, na několika místech v Chicagu a v Clevelandu.

Bohužel, 28. říjen se neoslavuje a nevzpomíná v domově oslavence, v Československu. Pražský režim by nejradyji z myslí lidí zcela odstranil skutečnost, že existovala První republika, ve které byli lidé svobodní. Mohli mluvit, poslouchat a číst co chtěli. Mohli volně cestovat do zahraničí a zase se vracet. Byla to republika demokratická, do značné míry organizovaná podle amerického a francouzského vzoru. Byla v ní řada sociálních a jiných problémů, které mladá republika postupně řešila a byla v jejich řešení daleko úspěšnější než všechny sousední státy, které měly více, či méně, diktátorské režimy. Zrada spojenců v Mnichově 1938 a pak druhá světová válka vyvolaná hitlerovským Německem, rozbila všechny plány a naděje našich národů, které byly s existencí našeho demokratického státu spojeny.

Svobodu a demokracii jsme však v roce 1918 nedostali zadarmo. Vítězné mocnosti vzaly v úvahu návrhy, které předložili T. G. Masaryk, E. Beneš a M. R. Štefánik, teprve když naše zahraniční vojska v Rusku, Francii a Itálii slavila velká válečná vítězství. 40,000 legionářů na Sibiři, po mnoho měsíců hájilo trans-sibiřskou železnici, magistrálu, od Uralu až po Vladivostok, proti bolševikům, kteří postupovali z evropského Ruska. Českoslovenští legionáři tím kontrolovali prakticky celou Sibiř. V amerických novinách se v té době objevovaly na prvních stránkách novin články s vyobrazenou mapou, která ukazovala, že malé Československo, kdesi v centru Evropy, ovládá téměř desetinu světa. Tehdy byla "česká otázka" otázkou světovou.

Československé legie byly tehdy součástí spojeneckých vítězných vojsk, která bojovala nejen proti Rakousku-Uhersku a Německu, ale také proti Leninovu Rusku. Lenin uzavřel s Němci potupný Brest-Livetský mír a stal se nepřímým spojencem Německa a Rakouska. Československým legionářům hrozilo zajetí a vydání do rukou nepřátel. Krátkozrakost západních spojenců se i tehdy naplno projevila, tak jako mnohokrát později. Stačilo posílit naše legionáře na Sibiři jednou divizí z každé spojenecké země a problém komunismu by býval byl vyřešen již ve 20. letech. Naši státníci a perfektně organizovaní vojáci se mohli vrátit domů, do nově založeného státu, přes Ukrajinu a nikoliv z Vladivostoku, kolem celého světa.

Ukázalo se, že bez odvahy a boje není svobody. Diktátor se nikdy nezřekne svých výhod dobrovolně. Pokud národy východní Evropy, zejména Sovětského svazu, proti svým novodobým otrokářům nepozvednou zbraně — nebudeme mít naději na svobodu v naší staré vlasti. Je to smutná skutečnost, potvrzená však celou historií lidstva.

Dnes není "česká otázka" světovou otázkou. Dnes se

mluví o Afghánistánu, Nikadagui, Angole, Etiopii a Kambodži. To jsou dnešní světové problémy. Proč? Protože v těchto zemích se za svobodu a demokracii bojuje!

28. říjen v Orange County, Kalifornie

V sobotu 26. října uspořádala naše odbočka krajanský večer k oslavě 67. výročí vzniku Československé republiky.

Po projevu předsedy odbočky br. Zemánka o významu 28. října pro národy Československa, následoval film *Seven Days to Remember*, který zachycuje prvních sedm dní sovětské okupace v srpnu 1968.

Po přestávce shlédli návštěvníci večera pásmo Praho, nashledanou, kdy promítání diapozitivů doprovázela česká hudba a vyprávění národního umělce Zdeňka Štěpánka.

Bohatý výběr knih na výstavě uspořádané br. Konvičkou umožnil mnohým krajanům koupit pěkný vánoční dárek pro příbuzné nebo přátele.

Na úspěchu večera má velký podíl odbočka v Los Angeles, která upozornila své členstvo na konání oslavy. Dále patří poděkování dr. Breberovi za promítání filmu a pásmu, a také všem, kteří se podíleli na organizaci večera nebo přispěli na občerstvení domácím pečivem.

Frank Vogel, jednatel

Po slavnosti v New Yorku

Čechoslováci v New Yorku oslavovali s mimořádným úspěchem 28. říjen. Úspěch této oslavy se skládal ze dvou částí: organizační a umělecké. Organizační proto, poněvadž účast přesahovala více jak 450 návštěvníků, o kterou se postarali díky své obětavosti zástupci sdružených spolků a organizací v New Yorku a okolí a také díky iniciativě Sokola New York, kterému je nutno za úspěšný podnik blahopřát jako pořadateli v prvé řadě.

V dalším pak se zasloužila o úspěch oslav nezištná aktivita zástupců jednotlivých spolků a organizací a také náš krajanský tisk. Druhou částí oslav, která se stejným dílem o úspěch oslav přičinila, byla část kulturně-umělecká, která zaujala plnou pozornost všech přítomných za svoji skvěle předvedenou opravdovou profesionalitu. Jsme přesvědčeni, že oslava 28. října v New Yorku toho roku, byla v poměru k letům minulým jednou z nejúspěšnějších v Americe po všech stránkách. Byl to úspěch kolektivní spolupráce, všichni z ní můžeme mít opravdovou radost.

Oblastní výbor Československé Národní rady americké za účasti sdružení Československých demokratických krajanských a exilových organizací uspořádal — společnou Oslavu 28. října — k založení Republiky československé. O významu 28. října promluvil dr. Jiří Nehněvajsa z Pittsburku, předseda Společnosti pro vědy a umění. V kulturním programu vystoupil pěvecký sbor VELEHRAD pod vedením prof. Miroslava Lebedy.

Z Clevelandu

Milí přátelé — Jako každým rokem tak i letos si dovolujeme vám nabídnout naše služby, popřát svým přátelům na našem programu (W.E.R.E. 1300 A.M. každou neděli od 10:30 do 11:00 dopoledne) k vánocům (22. prosince) a k Novému roku (29. prosince) za poplatek \$30.00 a tím pomohli nám udržet program i na další rok.

Děkujeme vám předem. Vaši, Zdeněk a Evelyn Pražákov.

Slavný pohřeb předsedkyně Č.K.J.

Anny Veverkové

21. října 1985 se katolický Cleveland důstojně rozloučil se zesnulou Annou Veverkovou, národní předsedkyní České katolické jednoty.

Ana Veverková se dožila požeňnaných osmdesáti let. Zemřela v nemocnici sv. Alexe po záchvatu mozkové mrtvice.

Anna Veverková si zachovala kladný postoj k Československé národní radě americké a byla to právě ona, která navrhla na chicagském sjezdu Národního svazu českých katolíků v roce 1979, aby Národní svaz znovu vstoupil do Rady.

T. B. HLUBUČEK:

“České Athény” nezapomněly 28. října

Krajané města Cedar Rapids, Iowa, jemuž dal zesnulý čs. senátor Vojta Beneš přezdívku “České Athény” pro svoji kulturně národní činnost nezapomněli 67. výročí zrození první svobodné demokratické republiky československé. Pod záštitou Sdružení českých spolků (Czech Federation), které v březnu příštího roku dovrší půlstoletí své nepřetržité činnosti, byl uspořádán v sobotu 27. října pamětní program ve spolkové místnosti katolického kostela sv. Václava. Mluvil bývalý dlouholetý český učitel a redaktor T. B. Hlubuček česky a anglicky. V první části se zmínil o původním období, kdy Čechy byly královstvím a potom po tři sta let statelitem rakousko-uherské monarchie za císaře Franze Josefa I. Za první světové války hlavní zásluhou profesora Tomáše Masaryka na Karlově universitě a chrabřích légii na všech evropských frontách zrodila se první republika československá, jejíž Deklarace neodvislosti byla podepsána v historické radnici ve DF Filadelfii, kde ústava této země byla podepsána. Vlády Spojených států, Velké Británie a Francie zaručily nové republice svobodu. — Bohužel nebylo jí dlouho dopřáno svobody. Řečník přešel na objevení fanatického Adolfa Hitlera na světové scéně, zavedení nacismu v Německu, boj o východní pohraničí čsl. republiky — Sudety, který skončil nacistickou invazí. Potom tak zv. “vysvobození” sovětskou armádou, která přispěchala s vojskem, tanky, děly a bajonety. Po “osvobození” od nacistů Rusové měli odtáhnout zpět, ale namísto toho zakotvili ve všech kasárnách na strategických místech republiky a jsou tam dodnes.

Hlubuček, který v roce 1918 ještě byl doma a podílel se na uvítání prvního presidenta-Osvoboditele T. G. Masaryka, zakončil svůj proslav dojem ze své poslední návštěvy republiky v roce 1978. Celkem tam byl čtrnáctkrát a proto měl dobrou příležitost sledovat změny. Po přednášce, zpestřené malou českou kapelou, odpověděl na četné otázky z obecnstva. Sdružení českých spolků, jehož předsedou je Edward R. Kuba, zasluhuje sobě kredit, že od svého založení v roce 1935 plní své poslání a to nejen sdružováním našeho lidu ale i informacemi o staré vlasti, která poznovu zápasí o svobodu a samostatnost.

Prosíme oznamte včas
změnu adresy

Rafael Kubelík opět promluvil

Musí to být aspoň dvacet let, kdy se v novinách objevila zpráva, že náš světoznámý exulant, dirigent a skladatel Rafael Kubelík byl pozván pražským režimem, aby opět působil, třeba jen na čas, ve vlasti. Kubelík pozvání odmítl s odůvodněním, že je nemůže přijmout dokud každý Českoslovák nebude mít zaručené právo kdykoliv vyjet a vrátit se domů. Nechce těžit z ojedinelé výsady.

K tomuto námětu se Kubelík vrátil během nedávného mezinárodního festivalu v Lucernu. Podle "Nových obzorů" řekl Mistr v interview s místními novináři:

"Svoji vlast nosím stále ve svém srdci. Kdybych se dnes vrátil, uviděl bych lidskou bídu lidí, kteří jsou pronásledováni a sedí ve vězeních a já bych jim nemohl pomoci. Ti, kdož tam dnes řídí kulturu, jsou oportunisté, jimž bych ani nepodal ruku. Praví Čechoslováci, ale i praví Rusové, Poláci, Maďaři by mnou museli opovrhovat, protože vědí, proč jsem v Československu nezůstal. V cizině lze nekompromisně hájit stanovisko proti nivelaci pojmů a i nadále se zastávat pravého, ryzího národního ducha a citění. Režim mně slíbil všechno, pakliže se vrátím a kdybych se zavázal, že budu jen dirigovat a mlčet. Koncertní síně by byly plné komunistických funkcionářů, kteří by mi tleskali, zatímco venku by lidé stáli frontu na brambory, maso, chléb a nevinní z politických či jiných důvodů by seděli ve vězeních. Národ by mnou pohrdal a měl by pravdu."

Při čtení těchto řádek jsem si uvědomil, jak by bylo důležité, aby se o tomto prohlášení dověděli lidé doma, aby jej četli krajané na Západě — hlavně ti, kteří si "urovnali poměr k režimu" a jezdí pak domů na táčky a honosit se tím, čeho dosáhli ve světě. — Ovšem i cizí veřejnost by se měla dovědět o tomto zásadním stanovisku Mistra Rafaela Kubelíka k dnešnímu komunistickému režimu Československa. (Kanadské listy)

Ohrožená Evropa na videokasetě

Společnost pro vědy a umění připravila s londýnskou produkcí Bohemia-Video především pro diváky v Československu tříhodinový videoprogram — první VIDEO-REPORTÉR, jehož tvůrci jsou Vladimír Škutina a režisér Jindřich Bernard.

V prvních třiceti minutách je divákům nabídnut atraktivní sestřih z několikahodinového dokumentu zesnulého režiséra J. A. Holmana o Československu let 1918 až 1938, unikátní filmové záběry, nalezené v Holmanově pozůstatosti.

120-minutová reportáž z konference Společnosti pro vědy a umění ve švýcarském Thunu v létě 1985 přináší zajímavé rozhovory o Československu v ohrožené Evropě a o práci významných hostů konference.

O Československu —

Další mrtví při výbuchu na Slovensku

Podle zprávy rakouské televize, došlo v závodě Chemko ve Strážském na východním Slovensku k výbuchu, při kterém bylo zabito pět pracovníků podniku a jeden byl vážně raněn. Již ani nepřekvapuje, že aspoň prozatím československý rozhlas o neštěstí mlčí. V této souvislosti připomeňme, že výstavba Chemka byla zahájena koncem roku 1962. Byla to jedna z největších investičních akcí na východním Slovensku. Předpokládaný investiční náklad byl hodně přes 500 miliónů korun. To jsou ovšem údaje z roku

1966 a nikde se neuvádí, kolik peněz bylo do Chemka vloženo skutečně. Kombinát byl postaven nedaleko trasy dálkového plynovodu ze Sovětského svazu, neboť zemní plyn je základní surovinou pro výrobu umělých hnojiv. Ve Strážském, tak o tom hovoří alespoň oficiální údaje, se vyrábí především kyselina sírová, polyamidové kordy, kyselina dusičná, dusičnan vápenatý, cyklohexanol. Výroba cyklohexanolu byla postavena ve spolupráci s Polskem s nákladem více než jedné miliardy 200 miliónů korun. Cyklohexanol, pro informaci, je cyklický alkohol a je výchozí látkou k výrobě cyklohexanonu a tím k výrobě umělých vláken i plastických hmot. Celý závod je umístěn prakticky pod zemí a slouží, o čemž se ovšem veřejně nehovoří, z velké části také zbrojní výrobě. Již v roce 1867 došlo k výbuchu plynu v Chemku ve Strážském. Tehdy byl zdemolován výrobní cech a o život přišli pravděpodobně dva zaměstnanci. Podnik exportuje především do Sovětského svazu. Doufejme, že veřejnost bude informována příslušnými místy o příčině neštěstí a také seznámena se jmény obětí.

Před deseti roky zemřel dr. Petr Zenkl

Před deseti roky, dne 3. listopadu 1975 zemřel ve věku 91 let v městě Raleigh, v americkém státě Severní Karolína dr. Petr Zenkl. Hlavním oborem jeho životní práce byla dlouho komunální a sociální politika. Narodil se 13. června 1884 v jihočeském Táboře, v rodině krejčího, který měl deset dětí. Po středoškolských a universitních studiích byl ve svých 23 letech promován doktorem filosofie. Stal se profesorem češtiny na středních školách, napsal a vydal učebnice češtiny a řídil lidovýchovnou knihovnu "Za vzděláním". V listopadu 1918 byl povolán do ministerstva sociální péče jako odborník v otázkách sociální péče. Ve volbách v r. 1919 zvolen starostou Karlína, o čtyři roku později; členem obecního zastupitelstva města Prahy, členem rady a předsedou Ústředního sociálního odboru. V této funkci se zasloužil o vybudování Masarykových domovů v Praze-Krči, kde našlo domov 2400 přestárlých osob a na 450 dětí. V letech 1937—1939 byl primátorem města Prahy. Teprve krátce před mnichovským diktátem, v září 1938 vstoupil do vlády generála Syrového, nejdříve jako ministr bez portefeuille, později se stal ministrem sociální péče a veřejného zdravotnictví. Pro nesouhlas s novým kursem podal demisi a brzo nato se musil vzdát i úřadu primátora hlavního města Prahy. Dne 1. září 1939, kdy Hitler zahájil válku, byl Zenkl odvezen gestapem do koncentráku v Dachau a posléze do Buchenwaldu. Po válce byl znovu zvolen primátorem. Ač byl předsedou československé strany národně socialistické, která měla ve vládě čtyři ministry, bránil se vstupu do vlády, neboť nesouhlasil s mnoha ujednáními v Moskvě a v Košicích. Teprve po volbách v květnu 1946 se stal náměstkem ministerského předsedy, aby, jak se vyjádřil, zabrzdil rozpínavost komunistů. Po puči žil několik měsíců v Praze pod přísným policejním dozorem, avšak posléze se mu přece podařilo uniknout do exilu. Žil ve Washingtonu, D.C., kde byl dlouhá léta předsedou Výboru Rady svobodného Československa, kterou v únoru 1949 spoluzakládal. Z titulu své funkce tlumočil horlivě na místech rozhodujících strasti a tužby lidu své země. TNS/ar

Zachovejme si český a slovenský jazyk v Americe!

Dary In Memoriam

K uctění památky Toničky Kankovské věnuje Antonín Kankovský, IL	\$ 5.00
K uctění památky Aničky Novotné věnuje Mr. & Mrs. Jaromír Veis, IL	20.00

Členské příspěvky odboček

Odbočka Gen. Milan Štefánik, IL	\$198.00
Odbočka San Francisco, CA	200.00

Dary na činnost ČSNRA

Mr. Frank Kryda Jr., IL	\$ 25.00
Mildred Koncel, IL	16.00
Mr. & Mrs. Stanley Jančík (Dar Odbočce "28. říjen"), IL	100.00

V rámci nálepkové akce ČSNRA darovali

Mr. William D. Cooper, NY	\$100.00
Mr. Vlastimil Koubek, DC	100.00
Bishop John L. Morkovsky, TX	100.00
Mr. Milan Halla, DC	50.00
Mr. Rudolf Brzobohaty, CA	50.00
Dr. & Mrs. George Matula, IL	50.00
Mr. Vernon F. Petrik, MO	50.00
Mr. Robert B. Warner, DC	50.00
Dr. Angela Jira, CA	50.00
Mr. Fred Bartos, OH	35.00
Mrs. Maria Smrz, NY	30.00
Mrs. Hana Benes Wilson, IN	29.00
Mrs. Mildred A. Cooper, NY	25.00
Mr. & Mrs. Frank Novacek, CA	25.00
Mr. Frank Povondra, CT	25.00
Mrs. Louise Roberts, CA	25.00
Mr. & Mrs. Emanuel Semerad, IL	25.00
Mrs. F. R. Sennot, IL	25.00
Rev. John Shintay, MJ	25.00
Mr. & Mrs. Jaroslav Sudik, IL	25.00
Mrs. Marie Stoeff Volands, FL	25.00
Mr. Jan Filipek, CA	25.00
Mr. & Mrs. K. Hering, IL	25.00
Mr. Roman Hruska, NE	25.00
Mr. & Mrs. Philip Kares, CA	25.00
Alderman Roman Pucinski, IL	25.00
Mr. Michael Bozotech Rozboril, FL	25.00
Mr. & Mrs. Victor Ruzicka, CA	25.00
Mr. & Mrs. Ruben E. Weltsch, NY	25.00
Western Fraternal Life, IA	25.00
Mr. & Mrs. Stefan Zavodny, IL	25.00
Mr. George Kohn, Nj	25.00
Mr. Karel E. Vojta, IL	25.00
Czechoslovak Beseda, CA	25.00
Mr. Richard A. Dolejs, IL	25.00
Mr. Thomas Gibian, MD	25.00
Miss Jarmila Hyncik, OH	25.00
Capt. Chester Chaster, WA	25.00
Sokol Detroit, MI	25.00
Mrs. Alice Diederich, KS	25.00
Mr. Anton F. Just, NY	25.00
Mr. & Mrs. Larry Obereigner, OR	25.00

Mikulášská zábava u Kraupnerů

Odbočky Československé národní rady americké "Štefánik" a "Gama" uspořádaly také letos tradiční mikulášskou zábavu. Konala se v sobotu 30. listopadu, trochu dříve než minulá léta, abychom dali možnost našim sestřám zúčastnit

se na vánočním bazaru Ženské Rady, který připadl letos na druhou neděli v prosinci. V minulých letech konal se bazar vždy v neděli po naší mikulášské, a to bylo trochu velké zatížení na sestry, které měly plné ruce práce s přípravami na mikulášskou a zároveň měly se připravovat na druhý den na bazar. Tak to jen na vysvětlenou, proč jsme letos měli naši mikulášskou již v listopadu.

Odbývala se opět v krásné spolkové místnosti v mrakodrapu u manželů Kraupnerů na břehu jezera Michigan v Chicagu. Místnost a stoly byly vánočně ozdobeny a nechyběl ovšem k sváteční náladě ani vánoční stromček.

Prostřené stoly, připravené k pohoštění hostů se zrovna prohýbaly různými chutěnkami jako obloženými chlebičky, nářezy, saláty a jinými předkrmy, po nichž následovalo hlavní menu, výborné seale a uzené s přílohami a každý návštěvník mohl si vybrat a naložit podle chuti. A ovšem labužníci na dobré kafičko s domácím pečivem, které bylo připraveno na dalším stole, si také přišli na své. Při tom otevřený bar s dobrými nápoji pro zahřátí a náladu byl otevřen po celý večer.

Do skutečné vánoční nálady jsme se dostali, když naši muzikanti brí Pavlas a Pur zahájili společný zábavní program hraním koled a národních písní na klavír a kytaru, k nimž se přidružili naši lidoví zpěváci. Jejich hlahol byl jen na chvíli přerušen, když se objevil svatý Mikuláš s andělem a čertem. Bratr Chrobák v úloze Mikuláše pobavil nás svérázným vyprávěním anekdot a když rozdál dárky z tomboly šťastným výhercům, zavzpomínal dojemnými slovy na vánoce doma a společnou modlitbou za náš lid zakončil své vystoupení za velkého potlesku.

Poté pokračovali jsme v družné přátelské zábavě a ve zpěvu až do konce.

Za zdařilou vánoční besídku děkujeme především obětavým manželům Kraupnerovým, kteří jako domácí nesli to největší břímě s přípravami, dále našim kuchařkám a pekačkám za darované výborné domácí pečivo a všem ostatním, kteří se jakýmkoliv způsobem zúčastnili pomocnou rukou na uspořádání večera. Též všem návštěvníkům, kteří v tak pěkném počtu přišli mezi nás se pobavit.

Když jsme se o půlnoci rozcházel, všichni jsme si líbovali, jak jsme to pěkně užili. Popřáli jsme si veselé vánoce a šťastný Nový rok v naději, že se snad za rok zase sejdem.

KH

Ples

ČSNRA oblast v Chicagu

25. LEDNA 1986 V HOTELU RITZ CARLTON

Přípravy jsou již zahájeny na náš slavnostní ples, nejnáročnější podnik v roce.

Hudba a nádherné sály jsou zajištěny.

Br. Jan Uhlíř a ses. Zdeňka Židlická nacvičí nástup debutantek a lidový tanec. — Pí. Maryann Sadílek a dr. Dennis Sadílek svým neobyčejně výstižným způsobem představí veřejnosti debutantky. Pozvánky na ples jsou již rozeslané — zajistěte si rezervace u stolu. Prosíme také o "Well wisher" příspěvek do plesové knížky.

ČSA

nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe

jest připravena poskytnouti vám nejvýhodnější druhy
životních pojistek plně zabezpečujících
vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky
poskytující pravidelný starobní důchod
jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

"Pioneer of Fraternal Life Insurance"

CSA PLAZA • 2701 SOUTH HARLEM AVENUE • BERWYN, IL 60402
Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

V Ě S T N Í K

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. — Room 202
Cicero, Illinois 60650

FIRST CLASS MAIL

ADDRESS CORRECTION REQUESTED